

Rapportage zorgplicht primaire waterkeringen 2023

waterschap

**Hollandse
Delta**

VERANTWOORDING

WATERSCHAP

Waterschap Hollandse Delta
Handelsweg 100
2988 DC Ridderkerk

Postbus 4103
2980 GC Ridderkerk
t 088 974 33 00
i www.wshd.nl

AFDELING

Regie en Assetmanagement

AUTEUR/COÖRDINATIE

William Teuling
w.teuling@wshd.nl

REVIEWER

Henri van der Meijden

AKKOORDVERKLAARDER

Bart van Leeuwen

OPDRACHTGEVER

Directieteam

VERSIE

9 juli 2024

Managementsamenvatting en hoofdbevindingen

De zorgplicht (of zorgtaak) voor de waterkeringen is de eeuwenoude taak van de waterschappen, die vastgelegd is in de Waterwet. Via de cyclus van normeren, toetsen en versterken zorgt het beheer en onderhoud voor veilige waterkeringen en daarmee voor een veilig Nederland.

Het is de eigen verantwoordelijkheid van de waterschappen om te bepalen op welke manier ze invulling geven aan deze zorgtaak. Namens het Rijk ziet de Inspectie van Leefomgeving en Transport (ILT) hierop toe.

Voorliggende 'Rapportage zorgplicht primaire waterkeringen' geeft een beeld over het jaar 2023 en is gebaseerd op het door waterkeringbeheerders ontwikkelde format. Met deze rapportage legt waterschap Hollandse Delta verantwoording af over de wijze waarop invulling is gegeven aan de zorgplicht voor de primaire waterkeringen. De rapportage bestaat uit een beschrijving van de staat van de primaire keringen, ofwel rapportage over het **resultaat** van de inspanningen. Daarnaast geeft de rapportage een beschrijving van de staat van de organisatie, ofwel rapportage over **hoe** het resultaat **bereikt wordt**. De rapportage wordt afgesloten met de hoofdbevindingen, die volgen uit de (combinatie van de) staat van de primaire waterkeringen en de staat van de organisatie.

De conclusie over het **resultaat** van de inspanningen is positief:

- Het versterkingsprogramma loopt op schema.
- Waterkeringen en kunstwerken die vanuit de eerste beoordelingsronde niet voldoen zijn aangemeld bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma.
- Beheersmaatregelen zijn genomen voor waterkeringen die niet aan de norm voldoen.
- De tweede beoordelingsronde van de primaire waterkeringen is opgestart.
- Het calamiteitenbestrijdingsplan Waterveiligheid is geactualiseerd.
- In december 2023 zijn bij hoogwater daadwerkelijk sluitingen van kunstwerken uitgevoerd. Deze zijn via een opgeschaalde calamiteitenorganisatie uitgevoerd conform de calamiteitenbestrijdingsplannen en protocollen.
- De inrichting van het gegevensbeheer is grotendeels binnen het programma-overstijgende project Statische Asset Informatie opgenomen.
- De verbetering van de digitale registratie van onze waterkeringen is in pas gezet met organisatie brede inspanningen op dit gebied.
- Proefsluitingen en testen van kunstwerken zijn goed verlopen. Op enkele locaties waar het niet geheel volgens plan verliep, zijn direct beheersmaatregelen getroffen.

De conclusie over de **wijze waarop** het resultaat bereikt wordt, is dat het oplossen van een aantal aandachts- en verbeterpunten een meerjarige en soms waterschapsbrede inspanning vraagt. Het gaat hierbij met name om:

- Inrichting gegevensbeheer optimaliseren (onder programma-overstijgend project Statische Asset Informatie (SAI)).
- Verdere implementatie Informatieplan Waterveiligheid (grotendeels onder programma-overstijgend project Statische Asset Informatie (SAI)).
- Vervolg herziening van de leggers.
- Verder sluiten PDCA-cirkel ten aanzien van verantwoording resultaten.
- Verbetering van het proces voor het doen en registreren van meldingen uit inspecties en toezicht op het programma Waterveiligheid.
- Onzekerheden rondom toename van het aantal bevers en daarmee de gepaard gaande risico's voor de waterveiligheid.
- Gebrek aan kennis en opleiding kan ertoe leiden dat er niet meer aan de (instandhoudings)norm wordt voldaan. Kijkend naar de zorgplichtactiviteiten vindt er op allerlei niveaus samenwerking plaats tussen waterschappen ook andere waterschappen om zoveel als mogelijk kennis te delen om te voorkomen dat kennis ontbreekt.

In de rapportage 'Waterwerken' presenteert het waterschap de voortgang van de bestuurlijk vastgestelde doelstellingen (uit waterbeheerprogramma, kadernota en begroting) voor de verschillende programma's. Met de rapportage Waterwerken en de jaarrekening legt het college verantwoording af over de behaalde resultaten. Voor het programma Waterveiligheid wordt gerapporteerd over de resultaten van de toetsing en versterking en in hoofdlijnen over de zorgplicht. Voorliggende rapportage over de zorgplicht geeft een overkoepelend beeld van de resultaten en inspanningen van alle processen binnen het programma Waterveiligheid.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Zorgplicht primaire waterkeringen	1
1.2	Toezicht op de zorgplicht primaire waterkeringen	1
1.3	Rapportage zorgplicht primaire waterkeringen	1
2	De staat van de waterkeringen	3
2.1	Gebied	3
2.2	Uitgangspunten voor staat van het areaal	3
2.3	Score beoordeling	4
2.4	Toestandsindicatoren primaire waterkeringen	4
2.4.1	Verschil norm en actuele toestand	4
2.4.2	Resultaten inspectie en toezicht (dijken)	8
2.4.3	Waarnemingen en acties op basis van toezicht en handhaving (dijken en kunstwerken)	9
2.4.4	Bediening (kunstwerken)	11
3	De staat van de organisatie	12
3.1	Algemeen	12
3.2	Operationele activiteiten	14
3.3	Generieke activiteiten	16
3.4	Ondersteunende activiteiten	17
4	Hoofdbevindingen	19
4.1	Staat van het areaal	19
4.2	Staat van de organisatie	19

Bijlagen

Bijlage 1: Beoordeling van de staat van de organisatie

Bijlage 2: Verbeteragenda zorgplicht (stand van zaken per 31 december 2023)

1 Inleiding

1.1 Zorgplicht primaire waterkeringen

Het begrip zorgplicht (of zorgtaak) waterkeringen wordt in de Waterwet niet exact gedefinieerd, maar houdt in dat de beheerder de taak heeft om de waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten voldoen en voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen. Het is de eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid van de waterschappen hoe ze invulling geven aan deze zorgtaak. De waterschappen zijn daarbij gehouden aan de wettelijke kaders voor de waterveiligheid die worden opgelegd door rijk (primaire keringen) en provincies (regionale keringen).

1.2 Toezicht op de zorgplicht primaire waterkeringen

Namens het Rijk is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) belast met het toezicht op de primaire waterkeringen.

Naar aanleiding van de eerste officiële (bestuurlijke) meting van de ILT in 2018 over de inrichting en uitvoering van de zorgplicht heeft waterschap Hollandse Delta een verbeteragenda opgesteld. Verder heeft de Rekenkamercommissie (RKC) van waterschap Hollandse Delta een onderzoek uitgevoerd naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de realisatie van doelen en beheer en onderhoud Waterkeringen. Acties voortvloeiend uit de aanbevelingen zijn als onderdeel van de verbeteragenda zorgplicht uitgevoerd. Met deze verbeteragenda gaat waterschap Hollandse Delta voldoen aan de zorgplicht. In 2023 was 85% van de verbeterpunten gereed en is 100% in uitvoering. Een aantal verbeterpunten vragen meer tijd en moeite dan verwacht om ze door te voeren. Zie bijlage 2 voor de verkorte weergave van de verbeteragenda.

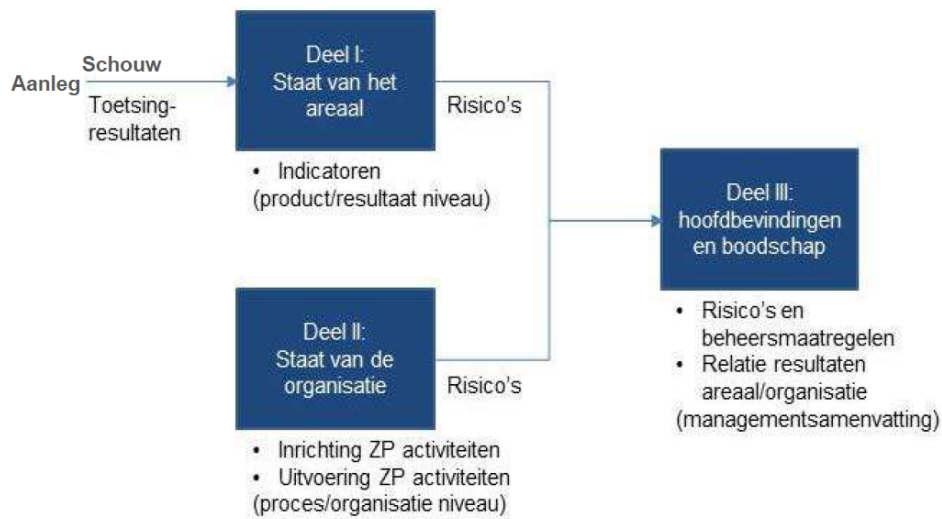
Met twee andere waterschappen heeft Hollandse Delta de afspraak gemaakt om zogenaamde peer-reviews zorgplicht te gaan houden. Deze peer-reviews geven een kijkje in de keuken bij elkaar en helpen om de invulling van de zorgplicht verder te ontwikkelen. In 2023 zou RWS een peer-review organiseren. Deze heeft echter niet plaatsgevonden.

1.3 Rapportage zorgplicht primaire waterkeringen

Voorliggende rapportage is gebaseerd op het door de waterkeringbeheerders ontwikkelde format. Deze rapportage bestaat uit drie delen:

1. Beschrijving van de staat van de primaire keringen, ofwel rapportage over het **resultaat** van de inspanningen. Dit is in hoofdstuk 2 uitgewerkt.
2. Beschrijving van de staat van de organisatie, ofwel rapportage over **hoe** het resultaat bereikt wordt. Dit wordt in hoofdstuk 3 beschreven.
3. De conclusies en aanbevelingen volgend uit de (combinatie van de) resultaten uit hoofdstuk 2 en 3.

Schematisch:

Figuur 1: samenhang onderdelen van de rapportage zorgplicht (bron: presentatie tijdens de bijeenkomst 'klaar voor de zorgplicht!?' d.d. 17 november 2016)

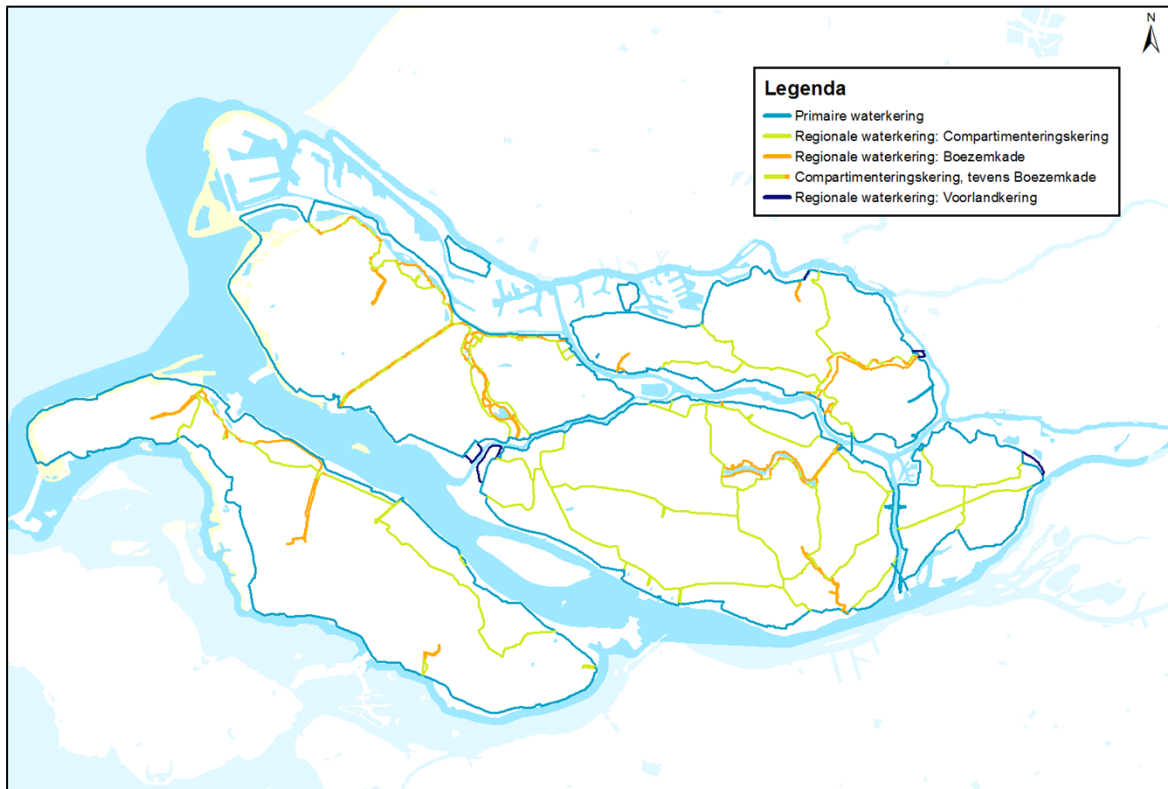
In de rapportage 'Waterwerken' presenteert het waterschap de voortgang van de bestuurlijk vastgestelde doelstellingen (uit waterbeheerprogramma, kadernota en begroting) voor de verschillende programma's. Met de rapportage Waterwerken en de jaarrekening legt het college verantwoording af over de behaalde resultaten. De rapportage zorgplicht geeft een overkoepelend beeld van de resultaten en inspanningen van alle processen binnen het programma Waterveiligheid.

2 De staat van de waterkeringen

2.1 Gebied

Het waterschap zorgt voor waterveiligheid door beheer en onderhoud van de waterkeringen in zijn beheergebied. Waterkeringen zijn dijken, duinen en kades. In totaal beheert het waterschap 758 km aan keringen, waarvan 351 km primaire waterkeringen. Primaire waterkeringen zijn waterkeringen die bescherming bieden tegen overstroming door buitenwater, dus tegen overstromingen vanuit zee of rivieren.

In figuur 2 is het areaal (aan primaire én regionale) waterkeringen weergegeven. De rapportage zorgplicht gaat alleen over de primaire waterkeringen.

Figuur 2: Totaal areaal waterkeringen in het beheersgebied van waterschap Hollandse Delta

2.2 Uitgangspunten voor staat van het areaal

Voor het beoordelen van de staat van de waterkeringen zijn de volgende bronnen gebruikt:

- De resultaten van de Eerste Beoordelingsronde;
- De gegevens uit de rapportage Waterwerken 2023;
- De resultaten van het inspectie- en onderhoudsproces uit 2023;
- De resultaten van activiteiten vanuit toezicht in 2023;
- De ervaringen tijdens het bedienen van waterkerende objecten (zowel tijdens de bediening onder normale omstandigheden als onder bijzondere omstandigheden) uit 2023;
- Rapportage zorgplicht primaire waterkeringen 2022.

2.3 Score beoordeling

De score voor de indicatoren is niet kwantitatief, maar een signaal in de vorm van de kleuren 'groen', 'oranje' of 'rood':

- Groen: alles is op orde en voldoet aan de norm
- Oranje: er is een risico opgetreden, maar er wordt op gehandeld zodat het risico beheersbaar is
- Rood: er is een risico met betrekking tot de waterkerende functie en er konden geen adequate maatregelen getroffen worden binnen de gestelde termijnen.

Voor de scores 'oranje' en 'rood' wordt toegelicht wat de afwijking inhoudt en op welke wijze de hieruit voortvloeiende risico's worden beheerst.

2.4 Toestandsindicatoren primaire waterkeringen

De toestandsindicatoren laten zien welke risico's er bestaan, volgend uit:

- Het verschil tussen de wettelijke veiligheidsnorm en de actuele toestand, ofwel de resultaten van de toetsing en het versterkingsprogramma.
- De waarnemingen en acties uit de inspecties van de waterkeringen.
- De waarnemingen en acties op basis van handhaving.
- De waarnemingen uit de bediening en proefsluitingen van kunstwerken.

In de volgende paragrafen wordt gerapporteerd over deze indicatoren.

2.4.1 Verschil norm en actuele toestand

In de periode 2017-2022 is de beoordeling van alle primaire waterkeringen uitgevoerd (Eerste beoordelingsronde, LBO1). De uitkomsten hiervan zijn weergegeven in figuur 3 en tabel 1.

Op basis van de resultaten van de Eerste beoordelingsronde zijn de trajecten die niet aan de wettelijke norm voldoen aangemeld bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Het betreft de trajecten:

- 17-1 Oostendam-Poortugaal
- 17-3 Oostmolendijk-Ringdijk
- 19-1 Rozenburg
- 20-2 Brielse Maasdijk
- 20-3 Geervliet-Hekelingen
- 20-4 Hellevoetsluis-Bernisse
- 21-1 Hoeksche Waard Noord
- 21-2 Hoeksche Waard Zuid
- 22-1 Eiland van Dordrecht Zuid
- 22-2 Eiland van Dordrecht Noord
- 25-2 Goeree Haringvliet

Voor traject 17-3 is de ingangstoets van HWBP doorlopen. Op basis van het advies dat naar aanleiding van de ingangstoets is gegeven, is in 2023 de scope van het project bepaald.

Voor traject 20-2 is, in overeenstemming met het HWBP, een aanzet gegeven voor de nadere veiligheidsanalyse.

Voor traject 20-3 is de definitieve scope bepaald. Uitvoering zal plaatsvinden vanaf 2025.

Op basis van de resultaten van verlengde 3e toetsronde (2012) is destijds één project, bestaande uit drie locaties, aangemeld bij het HWBP. Dit is het project Zettingsvloeiing verlengde 3e toetsronde (ZV3T). De uitvoering is in voorbereiding.

Figuur 3: Resultaten Eerste beoordelingsronde primaire waterkeringen (per traject). Toelichting categorisering:

- A+ : Dijktraject voldoet ruim aan de signaleringswaarde;
- A : Dijktraject voldoet aan de signaleringswaarde;
- B : Dijktraject voldoet aan de ondergrens, maar niet aan de signaleringswaarde;
- C : Dijktraject voldoet niet aan de signaleringswaarde en ook niet aan de ondergrens;
- D : Dijktraject voldoet ruim niet aan de signaleringswaarde en aan de ondergrens.

De signaleringswaarde voor een dijktraject is, samen met de ondergrens, als norm in de wet opgenomen. De waarde betreft een overstromingskans en is zodanig gekozen dat er voldoende tijd is voor het uitvoeren van een verbeteractie. Alle primaire waterkeringen in Nederland hebben een signaleringsnorm gekregen tussen de 1/300 per jaar en de 1/100.000 per jaar.

De ondergrens geeft de maximaal toelaatbare faalkans voor een waterkering weer, die hoort bij de betreffende signaleringswaarde van de kering. Voor iedere kering is de kans van de ondergrens driemaal groter dan de kans van de signaleringswaarde. Bijvoorbeeld, bij een dijktraject met een signaleringswaarde van 1/30.000 per jaar, past een ondergrens van 1/10.000 per jaar.

In figuur 4 is de stand van zaken van het dijkversterkingsprogramma per eind 2023 weergegeven.

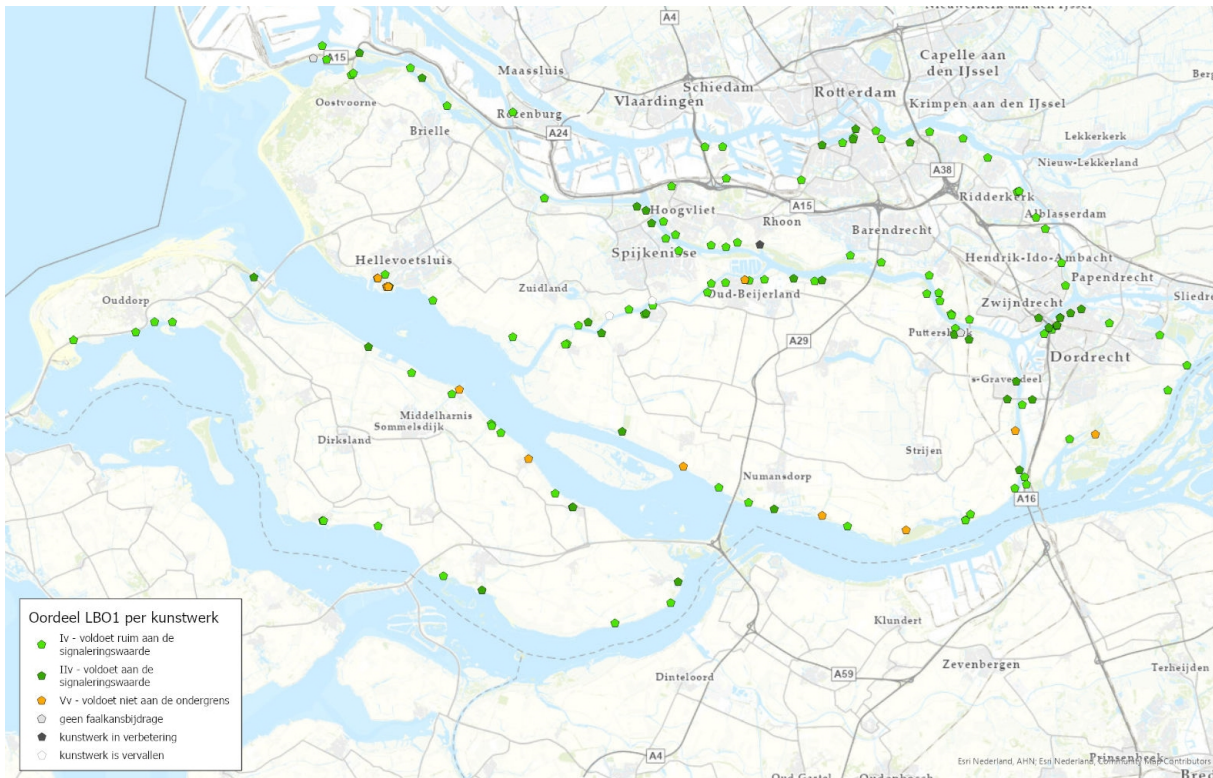
Figuur 4: Stand van zaken dijkenversterkingsprogramma HWBP per 31-12-2023

In tabel 1 is aangegeven wat de veiligheidssituatie is van de dijken en duinen.

Tabel 1: Veiligheidssituatie dijken en duinen

oordeel	categorie	lengte [km]	lengte [km]
voldoet	Iv	50	265
	IIv	215	
voldoet mogelijk	IIIv	18	63
	IVv	45	
voldoet niet	Vv	23	23
	VIv	0	
totaal		351	351

In figuur 5 en tabel 2 is het resultaat van de beoordeling van de kunstwerken weergegeven.

Figuur 5: Resultaten toetsing kunstwerken in Eerste Beoordelingsronde. Toelichting categorisering:

- Iv: voldoet ruim aan de signaleringswaarde
- IIv: voldoet aan de signaleringswaarde
- IIIv: voldoet aan de ondergrens en mogelijk aan de signaleringswaarde
- IVv: voldoet niet aan de ondergrens
- VIv: voldoet ruim niet aan de ondergrens

Tabel 2: Kunstwerken

oordeel	categorie	aantal	aantal
voldoet	Iv	99	133
	IIv	34	
voldoet mogelijk	IIIv	0	0
	IVv	0	
voldoet niet	Vv	11	11
	VIv	0	
totaal		144	144

Voor de waterkeringen en kunstwerken die niet aan de wettelijke norm voldoen zijn (tijdelijke) maatregelen getroffen om, vooruitlopend op een versterkingsmaatregel, de waterveiligheidsfunctie van deze waterkeringen (tijdens een hoogwater/stormvloed) te waarborgen. In tabel 3 zijn de tijdelijke beheermaatregelen opgenomen.

Tabel 3: Tijdelijke hoogwater (beheer)maatregelen

Actuele situatie	Aanvullende maatregelen	km	%
Beheer/onderhoudsfase	Geen	265	75,5
Afgekeurde keringen vanuit Eerste Beoordelingsronde	- Aangemeld bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma - Opgenomen in calamiteitenbestrijdingsplannen - Monitoring	86	24,5
		351	100%

2.4.2 Resultaten inspectie en toezicht (dijken)

Het doel van deze indicator is om aan te geven in welke mate het proces van inspecteren en onderhouden heeft geleid tot risico's, en of deze risico's voldoende beheerst zijn.

In deze paragraaf wordt gerapporteerd over het resultaat van de 'normale' inspecties (voor- en najaarsinspectie, dagelijkse inspectie, controle van onderhoudswerkzaamheden door aannemers). Dit type inspecties kan leiden tot vervolgcacties. Dat kunnen onderhoudsacties zijn. Het kunnen echter ook overtredingen van derden zijn. Voorbeelden hiervan zijn nalatig onderhoud of schade bij/door medegebruik of illegaal medegebruik. Wanneer overtreders nalaten hun overtreding/nalatigheid ongedaan te maken wordt de afdeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) verzocht handhavend op te treden, waarbij uiteraard ook een tijdige oplossing wordt nagestreefd. In paragraaf 2.4.3 wordt hierop nader ingegaan.

In tabel 4 is het resultaat van het inspectie- en onderhoudsproces weergegeven. Let op:

- Inspecties aan kunstwerken zijn niet in deze tabel opgenomen. Voor het resultaat van de proefsluitingen en testen van de kunstwerken wordt verwezen naar paragraaf 2.4.4.
- Resultaten van niet-jaarlijkse specifieke inspecties (o.a. hoogtemetingen, lodingen en grasmat onderzoek) zijn niet in deze tabel opgenomen.
- Ook de resultaten van het toezicht op de uitvoering van meldings- en vergunningplichtige werken op de primaire waterkeringen door Team West en Team Oost van de afdeling Beheer en Onderhoud (BO) zijn niet in dit overzicht opgenomen.

In tabel 4 zijn alle meldingen opgenomen die zijn gedaan op de primaire waterkeringen. In totaal zijn 609 waarnemingen vastgelegd.

Tabel 4: Resultaat inspectie- en onderhoudsproces

	Schadeklassen				totaal	%
	I	II	III	IV		
Aantal waarnemingen	3	191	71	344	609	100%
- niet tijdig opgelost	3	32			35	6%
- wordt tijdig opgelost			71	29	100	16%
- is opgelost		159		315	474	78%
	0%	31%	12%	56%	100%	

Tabel 5: Schadeklassen volgens de 'Handreiking Inspecties Waterkeringen 2012'

Klasse I: Spoedherstel	De geconstateerde afwijking brengt de sterkte/standzekerheid van de waterkering direct in gevaar. Herstel dient met spoed (1 - 2 dagen) te worden uitgevoerd.
Klasse II: Urgent herstel	De geconstateerde afwijking brengt de sterkte/standzekerheid van de waterkering niet direct in gevaar. De afwijking heeft echter wel de potentie om op korte termijn te verergeren waardoor de standzekerheid wél in gevaar komt of waardoor de herstelkosten significant zullen toenemen. Herstel dient met urgentie (1 - 2 maanden) te worden uitgevoerd.
Klasse III: Herstel vóór gesloten seizoen	De geconstateerde afwijking brengt de sterkte/standzekerheid van de waterkering niet direct in gevaar en heeft niet de potentie om op korte termijn te verergeren. Door de afwijking komt de standzekerheid van de waterkering onder maatgevende omstandigheden wél in gevaar. Herstel dient daarom te worden uitgevoerd vóór aanvang van het gesloten seizoen.
Klasse IV: Prognose	De geconstateerde afwijking brengt de standzekerheid van de waterkering niet direct in gevaar, heeft niet de potentie om op korte termijn te verergeren en de sterkte/standzekerheid van de waterkering onder maatgevende omstandigheden komt niet in gevaar. Het herstel kan op langere termijn plaatsvinden. Er moet een verdere prognose worden opgesteld.

Toelichting:

- Bij veel meldingen wordt subjectief/ ten onrechte een hoge prioriteit meegegeven die in het onderhoudsproces in Maximo niet of onvoldoende wordt bijgesteld.
- Wanneer derden nalatig zijn in onderhoud of in het ongedaan maken van hun overtredingen treedt de afdeling VTH handhavend op. Als daarbij ook de prioriteit niet wordt gewijzigd wordt een dergelijke melding "niet tijdig opgelost".
- Sommige meldingen komen abusievelijk op het programma Waterveiligheid terecht terwijl de melding zelf geen waterveiligheidsaspect in zich heeft. Om dit in de toekomst te voorkomen is het noodzakelijk dat het gegevensbeheer beter op orde wordt gebracht.
- Het proces voor het doen van meldingen op het programma Waterveiligheid moet worden verbeterd.

2.4.3 Waarnemingen en acties op basis van toezicht en handhaving (dijken en kunstwerken)

Voor medegebruik van de primaire waterkering gelden regels. Alleen activiteiten waarvoor algemene regels of meldings- of vergunningplichten gelden, worden toegestaan. Een goede naleving van die regels draagt bij aan een goede conditie van de primaire waterkering. Op basis van een risicoanalyse wordt aan het toezicht op activiteiten van derden op de primaire waterkering hoge prioriteit gegeven. Zo wordt bijvoorbeeld op alle vergunningplichtige werken toezicht gehouden (100%).

Vanwege doelmatigheid wordt een deel van dit toezicht op de naleving van regels 'meegenomen' in de reguliere onderhoudsinspecties zoals beschreven in de paragraaf 2.4.2.

Het toezicht op de uitvoering van meldings- en vergunningplichtige werken op de primaire waterkeringen wordt uitgevoerd door team West en Team Oost van de afdeling BO.

Wanneer derden nalatig zijn in onderhoud of in het ongedaan maken van hun overtredingen wordt de afdeling VTH verzocht handhavend op te treden.

Het algemene beeld is dat toezichthouders een goede, gebiedsgerichte binding hebben met hun omgeving. Zij richten zich meer en meer op het begeleiden van vooral vergunningplichtige werken. In die zin wordt oplossingsgericht gewerkt met inachtneming van de normen voor (technische) bescherming en het omgaan met overtreders (volgens bestuurlijk vastgesteld handhavingbeleid).

Bovenstaande aanpak leidt over het algemeen tot tijdige oplossing van waargenomen tekortkomingen. De naleving van regels is over het algemeen goed tot zeer goed. De inzet van

gebiedsbeheerders en/of gebiedstoezichthouders speelt hierbij een belangrijke rol. Wat onder andere blijkt uit het feit dat WSHD vanaf 2015 slechts in 0 tot 4 gevallen per jaar handhavingsacties behoeft in te zetten.

De uitvoering van toezicht en handhaving is gebonden aan wettelijke kwaliteitscriteria.

Het gebruikte format van deze rapportage sluit niet aan op de algemeen gangbare en ook bij WSHD gebruikte prestatie indicatoren. Op grond van de wettelijke vastgestelde kwaliteitscriteria voor de uitvoering van VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) en de daarover tussen de waterbeheerders (Rijkswaterstaat en de waterschappen) gemaakte afspraken worden de werkzaamheden en resultaten geregistreerd en gerapporteerd op specifieke kentallen. De voor deze veiligheidsrapportage gebruikte format sluit niet aan op die reguliere administratie en rapportage van WSHD (en andere waterschappen). De vertaling van de binnen WSHD gebruikte rapportages (opgebouwd vanuit de systemen PowerBrowser, Maximo en Digidijk) is zeer bewerkelijk en tijdrovend. In de praktijk worden daarom door de jaren heen “naar eer en geweten” aannames ingevuld.

Daarmee kunnen bij het gebruik van de format van deze veiligheidsrapportage vraagtekens worden gezet als het aankomt op gelijke invulling door waterschappen en de vergelijking (benchmarking) van de resultaten. Mogelijk is het niet één op één en is het “appels met peren vergelijken”. Ook omdat in de format de bevindingen vanuit onderhoudsinspecties en vanuit sec toezicht op de naleving regels bij uitvoering activiteiten door derden door elkaar heen worden gerapporteerd.

Vanuit de VTH-praktijk wordt (al langer) gevraagd de format van deze veiligheidsrapportage te laten aansluiten op de opzet van de registraties binnen WSHD (en daarmee bij ook andere waterschappen). Dit verhoudt zich ook tot de rapportage zoals vermeld onder paragraaf 2.4.2. De daarin vermelde onderhoudsinspecties houden tevens een frequente controle op de toezicht van de naleving van regels in, maar worden niet als zodanig gerapporteerd.

Gelet op het vorenstaande is onderstaande tabel (uit het landelijke format) niet ingevuld. In de praktijk is frequent toezicht op de naleving van regels op de waterkeringen (via frequente onderhoudsinspecties zoals bedoeld in paragraaf 2.4.2 en via controles op de uitvoering van vergunde en gemelde activiteiten door derden).

Tabel 6: Resultaat handhaving, tabel leeggelaten, zie bovenstaande toelichting.

	Categorie				
	1	2	3	4	totaal
Waarnemingen:					
- Niet opgelost					
- Niet opgelost, maar beheersmaatregel					
- Afgehandeld zonder controle					
- Conform wet- en regelgeving					

Tabel 7: Categorieën gevolgen, volgens landelijke Handhavingsstrategie (24-4-2014, IPO, OM)

1	Vrijwel nihil
2	Beperkt
3	Van belang
4	Aanzienlijk, dreigend en/of onomkeerbaar

Toelichting: --

2.4.4 Bediening (kunstwerken)

Het doel van deze indicator is om aan te geven in welke mate meldingen en storingen tijdig zijn opgevolgd, waarmee aangegeven kan worden in hoeverre het risico van het niet-sluiten van een kunstwerk beheerst is.

In tabel 8 wordt gerapporteerd over de meldingen, opgetreden storingen en bevindingen uit proefsluitingen die kunnen leiden tot een falende waterkering. Op basis van de WBI-beoordeling van een kunstwerk op de betrouwbaarheid van de sluiting dient voor de keermiddelen 1 of meer keer per jaar een proefsluiting plaats te vinden. Bij waterschap Hollandse Delta worden in ieder geval de keersluizen vaker gesloten vanwege het grotere risico. Vanaf september t/m april wordt maandelijks een sluiting uitgevoerd bij de keersluizen.

Tabel 8: Resultaat van de proefsluitingen

	Categorie			totaal
	I	II	III	
Aantal sluitingen:	58	212	61	331
- Niet opgelost				
- Probleem opgelost met beheersmaatregel	1	8	3	11
- Probleem opgelost	5			5
- Zonder problemen	52	204	58	315
				100%

Tabel 9: Categorieën, typen kunstwerken volgens de VTV2006

Type I	Constructies die volledig zelfstandig de waterkerende functie moeten vervullen.
Type II	Constructies die in combinatie met een grondconstructie de waterkerende functie moeten vervullen.
Type III	Constructies die na falen van een andere constructie de waterkerende functie moeten vervullen.

Toelichting:

De 6 keermiddelen waar problemen moesten worden opgelost in categorie I betreffen 2 keersluizen, 2 schutsluizen, en 1 duikersluis.

Bij 1 keersluis (Oude Tonge) zat er een fout in het sluitprotocol. Dit is inmiddels verholpen. De sluitingen zijn goed verlopen. Bij de keersluis Spijkenisse verliepen de testsluitingen goed. Het sluitprotocol was echter tijdens de testsluiting niet te openen via de link op de iPad. Dit is inmiddels opgelost.

Bij de schutsluis Strijensas is de sluiting goed verlopen maar is geconstateerd dat lekkage aanwezig is bij de sluisdeuren. Dit is niet direct een waterveiligheidsprobleem. Groot onderhoud aan deze sluis via een project staat op de planning. De lekkage zal hierbij ook meegenomen worden. Hiermee is dit probleem in beheersing.

Bij de Voornse Sluis (schutsluis) is geconstateerd dat er een storing was bij de bediening van 1 binnendeur en in het beeldscherm t.b.v. de bediening. Beide storingen zijn verholpen. Ook zijn bij deze sluis een stoel en een scooter verwijderd uit de sluisom.

Tot slot is bij de inlaatsluis Heinenoord een ketting afgebroken van de terugslagklep. Daarmee kan de terugslagklep opengezet worden ten behoeve van het inlaten van water. Deze ketting heeft geen effect op de waterveiligheid (wanneer deze ketting er niet is zal de terugslagklep immers gesloten zijn en de waterkering dus ook afgesloten zijn). De ketting is inmiddels wel vervangen.

Voor de keermiddelen in categorie 2 is bij 8 sluitingen een probleem geconstateerd. Hiervan waren er 8 in de Voorstraat in Dordrecht. Dit zijn problemen met aanpassingen van bewoners aan drempels, vloerhoogte van de woningen, te hoge klinkerbestrating voor een vloedshot, ontbrekende bevestigingsbeugels voor een vloedshot en enkele kleine reparaties. Bij alle schotten

wordt nog aan de oplossing gewerkt. Totdat deze problemen zijn verholpen, is de situatie echter wel beheerst (de deuropeningen zijn beperkt in grootte en kieren kunnen met de beschikbare zandzakjes afgesloten worden).

Naast de vloedschotten zijn er bij 2 hevels en 1 gemaal nog enkele zaken geconstateerd bij de testsluiting.

Bij gemaal de Volharding gaat de afsluiter in storing als deze helemaal gesloten is. Waarschijnlijk door te veel weerstand. De afsluiter sluit wel. Dit probleem kan hierdoor in het reguliere onderhoud opgelost worden.

Bij de hevel Rhoonse Haven bleek de ontlufter niet goed te functioneren. Hiervoor is een onderhoudsaanvraag gedaan. De afsluitmiddelen zijn wel getest waardoor de hevel wel af te sluiten is bij hoogwater.

Bij de hevel Wolvenpolder is geconstateerd dat beide afsluiters wel sluiten maar dat dit zwaar gaat. Ook met een elektrische spindelriver. Geadviseerd wordt om dit vanuit onderhoud te onderzoeken. De sluiting is echter nog wel goed verlopen.

3 De staat van de organisatie

3.1 Algemeen

Dit deel van de rapportage geeft antwoord op de vragen;

- Voeren we het werk uit conform de zelf gestelde normen en procesafspraken?
- Halen we hiermee onze beleidsdoelstellingen?

Het is een kwalitatieve beoordeling over de wijze waarop het waterschap invulling geeft aan haar zorgtaak. Is de organisatie voldoende ingericht om aantoonbaar in control te zijn?

De uitgangspunten voor het rapporteren over de staat van de organisatie zijn:

- Er wordt gerapporteerd over de 12 zorgplicht activiteiten zoals die door het ministerie van I&W gedefinieerd zijn (zie tabel 10).
- Er wordt onderscheid gemaakt tussen de inrichting van de activiteit (conform procesbeschrijving e.d.) en in welke mate de activiteit als zodanig wordt uitgevoerd.
- Indien geconstateerd wordt dat er zaken niet op orde zijn, is er een inschatting gemaakt van het risico en is aangegeven wat de maatregel is om het risico te beheersen.
- Dat laatste vormt de basis voor deel 3 van de Rapportage zorgplicht (conclusies en aanbevelingen).

Tabel 10: De 12 zorgplicht-activiteiten uit het 'kader zorgplicht'

Activiteiten gericht op de operationele uitvoering
1. Inspectie
2. Onderhoud
3. Bediening waterkerende kunstwerken
4. Calamiteitenzorg
5. Vergunningverlening
6. Toezicht en handhaving
7. Beheren dagelijkse gegevens kering
Activiteiten van generieke aard
8. Lange termijn en over de grenzen
9. Kennismanagement
Activiteiten ondersteunend aan de operationele uitvoering
10. Informatiemanagementsysteem
11. Verantwoording over de resultaten
12. Juridisch register waterstaatswerken

Voor de 7 operationele activiteiten is door de gezamenlijke waterkeringbeheerders, in afstemming met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), een set basiseisen voor de uitvoering gedefinieerd. Deze basiseisen gelden als een minimale set waaraan voldaan moet worden om aantoonbaar in control te zijn. In paragraaf 3.2 wordt gerapporteerd over de stand van zaken voor de 7 operationele activiteiten, op basis van de set basiseisen.

In paragraaf 3.3 en 3.4 wordt gerapporteerd over de generieke en ondersteunende activiteiten. Hiervoor zijn geen (basis)eisen gedefinieerd, en is het door de ILT in 2015 opgestelde 'Kader Zorgplicht' als uitgangspunt genomen.

Voor de beoordeling van de activiteiten wordt de classificatie uit tabel 11 gebruikt.

Tabel 11: Legenda beoordeling activiteiten

	Op orde, alles voldoet aan eigen norm
	Niet op orde, de geconstateerde afwijking is beperkt en/ of geadresseerd om aan te pakken
	Niet op orde, de geconstateerde afwijking is groot en/ of niet geadresseerd om aan te pakken

3.2 Operationele activiteiten

Tabel 12: Stand van zaken inspectie van de primaire waterkeringen

	Inrichting	Uitvoering
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Score
1. De inspecties worden conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd.		
2. De verkregen inspectieresultaten worden eenduidig vastgelegd.		
3. Er worden vervolgacties belegd, indien inspectieresultaten hiertoe aanleiding geven.		
4. Het inspectieproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.		
Totaal oordeel		
Belangrijkste risico's <ul style="list-style-type: none"> - De toename van het aantal bevers in ons beheergebied leidt tot risico's voor de Waterveiligheid. Het is niet altijd bekend waar een bever zicht heeft gevestigd. Vanuit de voor- en najaarsinspecties en de muskusrattenvangers komt hierover informatie binnen. Door middel van gerichte (maandelijke) inspecties wordt het gedrag van de bevers op de bekende plekken gemonitord. Hiervoor wordt een risicokaart gemaakt. - Verbetering van het proces voor het doen en registreren van meldingen uit inspecties. - Het vastleggen van de kwaliteit van de inwassingen blijft een aandachtspunt. Hiervoor zal een monitoringsprogramma worden opgezet. 		

Tabel 13: Stand van zaken onderhoud van de primaire waterkering

	Inrichting	Uitvoering
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Score
1. Het voorziene onderhoud wordt conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd.		
2. Voor het onvoorziene onderhoud zijn de afwegingen ter bepaling van het vervolg herleidbaar en zichtbaar.		
3. De vastgestelde vervolgacties voor onvoorzien onderhoud zijn uitgevoerd.		
4. Alle relevante onderhoudsgegevens worden actueel in het beheerregister of vergelijkbaar systeem opgenomen.		
5. Het onderhoudsproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.		
Totaal oordeel		
Belangrijkste risico's <ul style="list-style-type: none"> - Gegevensbeheer niet op orde, hierdoor kans dat er onvoorziene werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Er zullen meer uren voor inspectie worden gepland. - Meldingen van bevers in het gebied en het opvolgwerk moet beter worden vastgelegd in de beheersystemen. - Evaluaties zijn opgenomen in het MOP (Meerjaren Onderhouds Programma) en daarmee ook in het AMP (Asset Management Plan). 		

Tabel 14: Stand van zaken bediening waterkerende kunstwerken

	Inrichting	Uitvoering
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Score
1. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken bij hoogwater vindt plaats volgens het daarvoor geldende protocol.		
2. Er zijn voldoende functionarissen die de sluiting conform protocol kunnen uitvoeren.		
3. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt eenduidig gedocumenteerd.		
4. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt periodiek voor het technisch functioneren beproefd en het sluitproces wordt geoefend conform de daarvoor geldende plannen en/of protocollen.		
5. Oefeningen en sluitingen bij hoog water worden tijdig geëvalueerd en leiden, waar nodig, tot aanpassing van de in het protocol beschreven werkwijze.		
Totaal oordeel		
Belangrijkste risico's - Een oefening geeft slechts een beperkt beeld van een werkelijke situatie. Bij het hoogwater in december zijn daadwerkelijk meerdere sluitingen uitgevoerd. Deze zijn via een opgeschaalde calamiteitenorganisatie uitgevoerd conform de calamiteitenbestrijdingsplannen en protocollen. Hieruit is gebleken dat de organisatie in staat is om te handelen tijdens een 'werkelijke situatie'.		

Tabel 15: Stand van zaken Calamiteitenzorg

	Inrichting	Uitvoering
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Score
1. Periodiek wordt de aanwezigheid en de staat van onderhoud van de noodvoorzieningen gecontroleerd.		
2. Er wordt opgeleid, getraind en geoefend volgens een OTO-plan (Opleiden, Trainen en Oefenen).		
3. Elke oefening en/of calamiteit wordt geëvalueerd en leidt waar nodig tot geactualiseerde plannen en/of werkinstructies.		
Totaal oordeel		
Belangrijkste risico's - Als plannen niet up-to-date zijn, kan dit ertoe leiden dat benodigde maatregelen in calamiteuze omstandigheden niet overwogen en ingezet worden. In 2023 is het herziene Calamiteitenbestrijdingsplan Waterveiligheid 2022 geactualiseerd. Een actueel Inzetplan dijkbewakingsorganisatie behorend bij het Calamiteitenbestrijdingsplan Waterveiligheid 2023 moet nog worden vastgesteld. Een inrichtingsplan voor de nieuwe geprofessionaliseerde dijkbewakingsorganisatie is in 2023 opgesteld. - Als er in extreme omstandigheden écht gehandeld moet worden, kan het mis gaan door gebrek aan kennis en oefenen onder dat soort omstandigheden. In 2023 is niet opgeleid, getraind en geoefend volgens een OTO-plan. De dijkbewakingsorganisatie en actieteams van de calamiteitenorganisatie die de dijkbewakingsorganisatie in de verschillende regio's aansturen zijn in 2023 wel geoefend. Op 20 en 21 december 2023 is de calamiteitenorganisatie opgeschaald vanwege extreem hoogwater bij Hoek van Holland (code oranje) en inzet dijkbewakingsorganisatie. - Veldoefeningen of trainingen in het uitvoeren van noodmaatregelen op/aan waterkeringen zijn in 2023 niet gepland of uitgevoerd.		

Tabel 16: Stand van zaken vergunningverlening

	Inrichting	Uitvoering
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Score
1. Iedere activiteit van een derde of de eigen organisatie op, aan of nabij een primaire waterkering is gereguleerd via algemene Keurvoorschriften, het projectplan Waterwet ofwel door middel van een vergunning.		

2. Alle toegestane activiteiten, die melding-plichtig of vergunningplichtig zijn, zijn eenduidig gedocumenteerd.		
3. Bij vergunningen zijn voorschriften gesteld om de veiligheid van de primaire waterkeringen te borgen.		
4. Voorschriften voor werken op, aan of nabij de primaire waterkering worden op handhaafbaarheid getoetst.		
5. Het proces van het toestaan via de Keur of via een vergunning wordt periodiek geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.		
Totaal oordeel		
Belangrijkste risico's		
- Omdat de legger niet actueel is, bestaat er een risico dat ten onrechte een vergunning gegeven of geweigerd wordt.		

Tabel 17: Stand van zaken toezicht en handhaving

	Inrichting	Uitvoering
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Score
1. Toezicht wordt uitgevoerd op basis van het toezichtplan gericht op: a. gemelde en vergunde activiteiten (zowel 'tijdens de bouw' als daarna) b. 'illegale' activiteiten		
2. De toezichthouder beschikt in de taakuitvoering over de volledige vergunning of melding		
3. Bij geconstateerde overtreding van voorschriften en ingeval van illegale activiteiten wordt opgetreden conform de eigen handhavingsstrategie.		
4. Alle resultaten van toezicht en handhaving worden eenduidig gedocumenteerd.		
5. Het proces van toezicht en handhaving wordt geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.		
Totaal oordeel		
Belangrijkste risico's		
- Nadelige gevolgen van activiteiten worden mogelijk niet gesignaleerd, en/of onvoldoende voorkomen of ongedaan gemaakt.		
- Verbetering van het proces voor het doen en registreren van meldingen uit toezicht.		

Tabel 18: Stand van zaken beheren dagelijkse gegevens kering

	Inrichting	Uitvoering
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Score
1. Het beheerregister bevat de kenmerkende gegevens van de feitelijke toestand van de primaire keringen (dijken, kunstwerken, constructies).		
2. De gegevens worden gevalideerd voordat ze in het beheerregister worden ingevoerd.		
3. De organisatie heeft, conform de door haar gestelde eisen voor actualiteit en volledigheid, haar gegevens bijgewerkt over de kering.		
4. Het proces beheren dagelijkse gegevens van de primaire waterkering wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.		
Totaal oordeel		
Belangrijkste risico's		
- Als nieuwe zoneringen niet worden vastgesteld en het beleid voor de dimensionering van de zoneringen niet up-to-date is, ontbreekt de juridische basis voor het tegengaan van ongewenste activiteiten in/nabij de waterkering.		

3.3 Generieke activiteiten

Tabel 19: Stand van zaken lange termijn en over de grenzen

'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score
1. Visie en ambities ten aanzien van de invulling van de zorgplicht zijn vastgelegd en vastgesteld.	

2. Activiteiten uit de zorgplicht leiden in samenhang tot een adequate invulling van de zorgplicht.	
3. De risico's vanuit aangrenzend areaal voor de eigen waterkeringen zijn onderkend	
4. Er zijn regelingen getroffen met beheerders van aangrenzend areaal om risico's te voorkomen dan wel te beheersen.	
Totaal oordeel	
Belangrijkste risico's	
<ul style="list-style-type: none"> - Doordat de waterkeringen (vrijwel) nooit getest worden in extreme omstandigheden, kan de aandacht verslappen. We moeten ervoor zorgen dat de waterveiligheid, en de noodzaak om continu in control te zijn, altijd topprioriteit blijven 	

Tabel 20: Stand van zaken kennismangement

'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score
1. Opleidingsbehoefte (plan) is vastgelegd.	
2. Opleidingsbehoefte wordt geëvalueerd en bijgesteld (Check en Act).	
Totaal oordeel	
Belangrijkste risico's	
<ul style="list-style-type: none"> - Gebrek aan kennis en opleiding kan ertoe leiden dat het areaal achteruitgaat en niet meer aan de (instandhoudings)norm voldoet. Kijkend naar de zorgplichtactiviteiten vindt er op allerlei niveaus samenwerking plaats tussen waterschappen ook andere waterschappen om zoveel als mogelijk kennis te delen om te voorkomen dat kennis ontbreekt. 	

3.4 Ondersteunende activiteiten

Tabel 21: Stand van zaken informatiemanagementsysteem

'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score
1. Informatiebehoefte voor de zorgplicht is vastgelegd.	
2. Er is een informatiebeheer- of -beleidsplan voor de zorgplicht.	
3. Informatie wordt eenduidig en eenmalig vastgelegd conform afspraken /standaarden, en zijn afgestemd voor de verschillende onderdelen van de zorgplicht.	
Totaal oordeel	
Belangrijkste risico's	
<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt onvoldoende focus gelegd op de implementatie van het Informatieplan Waterveiligheid. - Ten aanzien van cybersecurity heeft het waterschap diverse tools en middelen, maar de ontwikkelingen op dit gebied zijn en blijven altijd een risico. 	

Tabel 22: Stand van zaken verantwoording over de resultaten

'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score
1. De zorgplicht wordt op het niveau van de directie en dagelijks bestuur periodiek geëvalueerd.	
2. De evaluatieresultaten zijn verbonden met de P&C-cyclus (kadernota, begroting e.d.). De Plan-Do-Check-Act cirkel is ingericht.	
3. Er wordt integraal gerapporteerd over de veiligheidstoestand van de primaire waterkeringen.	
Totaal oordeel	
Belangrijkste risico's	
<ul style="list-style-type: none"> - Onvoldoende aandacht voor evalueren (en het de vastlegging hiervan) van de diverse activiteiten kan de verdere ontwikkeling en professionalisering in de zorgplicht in de weg staan. 	

Tabel 23: Stand van zaken juridisch register waterstaatswerken

'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score
1. Er is een vastgestelde Keur en legger	
2. Het proces met betrekking tot het actueel houden van legger en Keur is ingericht	
Totaal oordeel	
Belangrijkste risico's	

- Omdat de legger niet actueel is, bestaat er een risico dat ten onrechte een vergunning gegeven of geweigerd wordt.

4 Hoofdbevindingen

4.1 Staat van het areaal

In tabel 24 is de samenvatting van de staat van het areaal (zie hoofdstuk 2) gegeven, waarbij ook is aangegeven of er risico's bestaan, waarvoor beheersmaatregelen getroffen moeten worden.

Tabel 24: Samenvatting staat van het areaal

Kritische prestatie-indicator	Score	Risico	Beheersmaatregelen
Verskil norm en actuele toestand			n.v.t.
Resultaten inspectie en toezicht (dijken)			n.v.t.
Waarnemingen en acties op basis van handhaving (dijken en kunstwerken)			n.v.t.
Bediening (kunstwerken)			n.v.t.

De overall conclusie is dat het **resultaat** van de inspanningen van het waterschap goed is:

- Het versterkingsprogramma loopt op schema.
- Waterkeringen en kunstwerken die vanuit de eerste beoordelingsronde niet voldoen zijn aangemeld bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma.
- Beheersmaatregelen zijn genomen voor waterkeringen die niet aan de norm voldoen.
- De tweede beoordelingsronde van de primaire waterkeringen is opgestart.
- Het calamiteitenbestrijdingsplan Waterveiligheid is geactualiseerd.
- In december 2023 zijn bij hoogwater daadwerkelijk sluitingen van kunstwerken uitgevoerd. Deze zijn via een opgeschaalde calamiteitenorganisatie uitgevoerd conform de calamiteitenbestrijdingsplannen en protocollen.
- De inrichting van het gegevensbeheer is grotendeels binnen het programma-overstijgende project Statische Asset Informatie opgenomen.
- De verbetering van de digitale registratie van onze waterkeringen is in pas gezet met organisatie brede inspanningen op dit gebied.
- Proefsluitingen en testen van kunstwerken zijn goed verlopen. Op enkele locaties waar het niet geheel volgens plan verliep, zijn direct beheersmaatregelen getroffen.

4.2 Staat van de organisatie

In tabel 25 is de samenvatting van de staat van de organisatie (zie hoofdstuk 3) gegeven, waarbij ook is aangegeven of er risico's bestaan, waarvoor beheersmaatregelen getroffen moeten worden.

Tabel 25: Samenvatting staat van de organisatie

Kritische succesfactor	Inrichting	Uitvoering	Risico	Beheersmaatregelen
Activiteiten gericht op de operationele uitvoering				
Inspectie van de primaire waterkering				<ul style="list-style-type: none"> • Proces beter inrichten • Inspectie en eerstelijns toezicht goed vastleggen en borgen
Onderhoud van de primaire waterkering				<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren inrichting gegevensbeheer
Bediening waterkerende kunstwerken				<ul style="list-style-type: none"> • Situaties zo waarheidsgetrouw oefenen.
Calamiteitszorg				<ul style="list-style-type: none"> • Inzetplan Dijkbewakingsorganisatie vaststellen en actueel houden. • Oefenen op uitvoeren van noodmaatregelen
Vergunningverlening				<ul style="list-style-type: none"> • Legger actualiseren
Toezicht en handhaving				<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming BO/VTH optimaliseren

				(vastleggen in de systemen)
Beheren dagelijkse gegevens kering				<ul style="list-style-type: none"> • Gegevenseigenaar benoemen • Leggers actualiseren
Activiteiten van generieke aard				
Lange termijn en over de grenzen				<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor zorgplicht vasthouden
Kennismanagement				<ul style="list-style-type: none"> • Kennis en opleiding beter organiseren en borgen
Activiteiten ondersteunend aan de operationele uitvoering				
Informatiemanagementsysteem				<ul style="list-style-type: none"> • Informatieplan Waterveiligheid moet verder worden geïmplementeerd
Verantwoording over de resultaten				<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende aandacht voor evalueren houden • PDCA-cirkel sluiten
Juridisch register waterstaatswerken				<ul style="list-style-type: none"> • Leggers actualiseren

De overall conclusie is dat ten aanzien van **de wijze waarop** het resultaat bereikt wordt er een aantal aandachts- en verbeterpunten is, die een mogelijk risico inhouden. Er zijn echter goede beheersmaatregelen te treffen om deze punten op te lossen. Daarnaast wordt er momenteel invulling gegeven aan de punten uit de 'Verbeteragenda zorgplicht' (bijlage 2).

De focus ten aanzien van de beheersmaatregelen ligt de focus de komende jaren vooral op:

- Inrichting gegevensbeheer optimaliseren (onder programma-overstijgend project Statische Asset Informatie (SAI)).
- Verdere implementatie Informatieplan Waterveiligheid (grotendeels onder programma-overstijgend project Statische Asset Informatie (SAI)).
- Vervolg herziening van de leggers.
- Verder sluiten PDCA-cirkel ten aanzien van verantwoording resultaten.
- Verbetering van het proces voor het doen en registreren van meldingen uit inspecties en toezicht op het programma Waterveiligheid.
- Onzekerheden rondom toename van het aantal bevers en daarmee de gepaard gaande risico's voor de waterveiligheid.
- Gebrek aan kennis en opleiding kan ertoe leiden er niet meer aan de (instandhoudings)norm wordt voldaan. Kijkend naar de zorgplichtactiviteiten vindt er op allerlei niveaus samenwerking plaats tussen waterschappen ook andere waterschappen om zoveel als mogelijk kennis te delen om te voorkomen dat kennis ontbreekt.

Bijlage 1: Beoordeling van de staat van de organisatie

Operationele activiteiten

Activiteit	Inspectie van de primaire waterkering			
	Stand van zaken inrichting		Stand van zaken uitvoering	
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Toelichting	Score	Toelichting
1. De inspecties worden conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd.		In Maximo wordt de jaarplanning gevuld. Eventuele vervolgacties verlopen via een service aanvraag. Er worden meer uren gepland voor het uitvoeren van de inspecties zodat ook de in GIS missende assets kunnen worden geïnspecteerd.		De primaire keringen zijn geïnspecteerd tijdens de voor- en najaarsinspectie. Droogteinspecties en inspecties na hoog water worden uitgevoerd indien nodig.
2. De verkregen inspectieresultaten worden eenduidig vastgelegd.		Er wordt met Digispectie gewerkt. Medewerkers zijn opgeleid.		Er wordt met Digispectie gewerkt. Medewerkers zijn opgeleid. Meldingen komen in beheersystemen waarin de opvolging wordt gepland.
3. Er worden vervolgacties belegd, indien inspectieresultaten hiertoe aanleiding geven.		Er is een schema gemaakt voor het proces tussen Waarnemen en Operationaliseren. Hierin is de risicoafweging en prioritering duidelijk belegd. Er zijn wel werkafspraken voor de overdracht van 'zaken' naar Handhaving. Verder wordt er gewerkt aan afspraken over aantoonbaarheid.		Diagnose wordt op basis van "expert judgement" gedaan. Vervolgacties worden vervolgens uitgezet en vastgelegd in Maximo.
4. Het inspectieproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.		Het inspectieproces wordt, ondermeer in het MOP, geëvalueerd.		Uitgevoerde inspecties worden geëvalueerd, zowel inhoudelijk alsook op proces en werkwijze. Verslagen worden in Share Point opgeslagen.
Totaal oordeel		Evaluatie van het inspectieproces is niet vastgelegd in plannen.		Het proces wordt uitgevoerd in lijn met de plannen.
Risico's		Omdat het beheersysteem/areaal niet geheel op orde is "missen" inspecteurs soms objecten. Dit kan gevolgen hebben voor de onderhoudsplanning.		Het wegvallen van ervaren personeel.

Activiteit	Onderhoud van de primaire waterkering			
	Stand van zaken inrichting		Stand van zaken uitvoering	
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Toelichting	Score	Toelichting
1. Het voorziene onderhoud wordt conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd.		In Maximo is het planmatig onderhoud (PO en GO) ingevoerd.		Het voorziene onderhoud wordt uitgevoerd op basis van de werkorders in Maximo.
2. Voor het onvoorziene onderhoud zijn de afwegingen ter bepaling van het vervolg herleidbaar en zichtbaar.		Wordt nu uitgevoerd conform de kwaliteitsklassen uit de Digigids, in combinatie met de locatie specifieke kenmerken. Voor 'vervolgonderhoud' wordt een proces opgesteld om te komen tot een conditiescore op basis van de NEN2767 met daaraan gekoppeld een prioritering.		Binnen het budget waterkeringen wordt een bedrag gereserveerd voor eventuele onvoorziene werkzaamheden als gevolg van de najaarsinspectie. Voor herstel van beverschade is een apart budget beschikbaar.
3. De vastgestelde vervolgacties voor onvoorzien onderhoud zijn uitgevoerd.		In Maximo is het vervolg onderhoud (VO), vanuit de inspecties, ingevoerd.		Worden uitgevoerd conform invoer in Maximo.
4. Alle relevante onderhoudsgegevens worden actueel in het beheerregister of vergelijkbaar systeem opgenomen.		De onderhoudsgegevens worden vastgelegd in Maximo. Dit gebeurt in uren, kosten, hoeveelheden, materialen etc. Waar nodig wordt e.e.a. ook in het beheerregister en/of de legger opgenomen.		Werkzaamheden/ aanpassingen die via de aannemer van het onderhoudsbestek waterkeringen zijn uitgevoerd, worden verwerkt in Maximo en waar nodig in het beheerregister en/of de legger.
5. Het onderhoudsproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.		In het Meerjaren Onderhouds Plan (MOP) als onderdeel van het Assetmanagementplan (AMP) van het navolgende jaar, wordt het onderhoudsproces geëvalueerd en worden acties benoemd om het proces te verbeteren.		De verbeterpunten uit het MOP worden jaarlijks opgepakt. Tevens wordt er maandelijks overleg gevoerd met de uitvoerende afdeling.
Totaal oordeel		Evaluatie is geborgd in het MOP.		De risicovolle constatering voor de waterveiligheid zijn tijdig opgelost.
Risico's		Gegevensbeheer niet op orde.		Doordat gegevensbeheer niet op orde is, is hierdoor kans dat er onvoorziene werkzaamheden moeten worden uitgevoerd.

Activiteit	Bediening waterkerende kunstwerken			
	Stand van zaken inrichting		Stand van zaken uitvoering	
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Toelichting	Score	Toelichting
1. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken bij hoog water vindt plaats volgens het daarvoor geldende protocol.		Protocollen worden gecontroleerd bij de testsluitingen en zijn in het beheerregister opgenomen (te raadplegen bij het object).		Sluiting vindt plaats volgens de protocollen en calamiteitenbestrijdingsplan
2. Er zijn voldoende functionarissen die de sluiting conform protocol kunnen uitvoeren.		Tijdens een hoogwater is de calamiteitenorganisatie actief. Hierbij is personeel inzetbaar dat de sluiting uit kan voeren (medewerkers bediening). De keermiddelen zijn deels handmatig bediend en deels geautomatiseerd.		Per regio is personeel beschikbaar om de keermiddelen te sluiten.
3. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt eenduidig gedocumenteerd		Het documenteren van de sluiting vindt plaats volgens de daarvoor beschikbare taakplannen (onderdeel van de werkorders) in Maximo. Hierin is beschreven welke zaken gedocumenteerd moeten worden bij een sluiting. In het protocol is beschreven hoe een sluiting uitgevoerd moet worden.		De keermiddelen in de primaire waterkeringen worden conform de taakplannen geïnspecteerd op sluiting en dit wordt vastgelegd in het onderhoudsbeheersysteem Maximo.
4. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt periodiek voor het technisch functioneren beproefd en het sluitproces wordt geoefend conform de daarvoor geldende plannen en/of protocollen.		De frequentie van testsluitingen (minimaal jaarlijks) is ingericht o.b.v. werkorders in Maximo.		Testsluitingen worden minimaal jaarlijks uitgevoerd (o.b.v. werkorders in Maximo) waarbij de protocollen tijdens de testsluiting worden gecontroleerd op juistheid. De controle van de protocollen is ook onderdeel van de werkorder.
5. Oefeningen en sluitingen bij hoog water worden tijdig geëvalueerd en leiden, waar nodig, tot aanpassing van de in het protocol beschreven werkwijze.		Jaarlijks wordt bij de testsluitingen het protocol nageslagen en waar nodig aangepast. Sluitingen bij hoogwater zijn er echter heel weinig in het gebied van WSHD en voor maar een beperkt aantal kunstwerken. Het grootste deel van de kunstwerken wordt		Er wordt jaarlijks per regio een evaluatie gehouden van de testsluitingen. Hierbij worden ook sluitingen meegenomen die vanwege een hoogwater zijn uitgevoerd. Bij een jaarlijkse testsluiting wordt ook aangegeven of in het afgelopen jaar problemen/

		slechts bij heel uitzonderlijk hoogwater gesloten. Hierdoor zijn voor de meeste kunstwerken de testsluitingen de momenten om te controleren of protocollen nog actueel zijn		aandachtpunten zijn geweest bij sluitingen.
Totaal oordeel				
Risico's		In calamiteuze of dreigende situaties zal moeten blijken of alles echt werkt.		In december 2023 zijn daadwerkelijk meerdere sluitingen uitgevoerd op meerdere eilanden bij het hoogwater van 22 december. Deze zijn via een opgeschaalde calamiteitenorganisatie uitgevoerd conform het calamiteitenbestrijdingsplan en de protocollen. Dit is goed verlopen. Bij een zeer hoogwater en veel meer sluitingen is het van belang dat de personele bezetting op orde is om alle sluitingen uit te kunnen voeren.

Activiteit	Calamiteitszorg			
	Stand van zaken inrichting		Stand van zaken uitvoering	
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Toelichting	Score	Toelichting
1. Periodiek wordt de aanwezigheid en de staat van onderhoud van de noodvoorzieningen gecontroleerd.		<p>Overzicht Middelen wordt jaarlijks bijgehouden door de afdeling BO conform afspraak Handboek bijstand / WHT Unie van Waterschappen 2023.</p> <p>Functionele tests en proceduretests van beweegbare waterkeringen en afsluiters in waterkeringen worden jaarlijks gepland, uitgevoerd en geëvalueerd.</p>		<p>Overzicht middelen wordt jaarlijks door de afdeling BO gecontroleerd voorafgaande aan het stormseizoen.</p> <p>Functionele tests en proceduretests van beweegbare waterkeringen en afsluiters in waterkeringen worden jaarlijks uitgevoerd en geëvalueerd.</p>
2. Er wordt opgeleid, getraind en geoefend volgens een OTO-plan (Opleiden, Trainen en Oefenen).		<p>Jaarlijks wordt een OTO-plan voor de calamiteitenorganisatie van WSHD opgesteld, uitgevoerd en geëvalueerd.</p> <p>Jaarlijks worden een OTO-plan voor de dijkbewakingsorganisatie Van WSHD opgesteld, uitgevoerd en geëvalueerd.</p> <p>Veldoefeningen of trainingen in het uitvoeren van noodmaatregelen op/aan waterkeringen worden niet of beperkt gepland.</p> <p>Door deelname van WSHD aan de landelijke beheergroep professionalisering dijkbewaking, de landelijke werkgroep WIKI-noodmaatregelen waterkeringen, CTW, en EU-project Polder 2C's (Hedwigepolder, Prosperpolder) wordt benodigde kennis en kunde over benodigde professionalisering van dijkbewaking en van calamiteitenbestrijding op/aan waterkeringen verkregen.</p>		<p>In 2023 is wel opgeleid en getraind, maar niet geoefend op basis van een OTO-plan voor de rollen in de calamiteitenorganisatie. In 2023 is de dijkbewakingsorganisatie en zijn de actieteams van de calamiteitenorganisatie die de dijkbewakingsorganisatie in de verschillende regio's aansturen wel geoefend.</p> <p>Veldoefeningen of trainingen in het uitvoeren van noodmaatregelen op/aan waterkeringen zijn in 2023 niet uitgevoerd.</p> <p>Medewerkers die zelf noodmaatregelen op/aan waterkeringen moeten uitvoeren of moeten laten uitvoeren door aannemers zijn onvoldoende opgeleid, getraind en geoefend in het veilig kunnen uitvoeren van deze noodmaatregelen onder extreme weers-, water- en terreinomstandigheden.</p> <p>In 2023 is door WSHD deelgenomen aan de landelijke werkgroep WIKI noodmaatregelen waterkeringen, de CTW en</p>

Activiteit	Calamiteitenzorg			
	Stand van zaken inrichting		Stand van zaken uitvoering	
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Toelichting	Score	Toelichting
				aan het EU-Interreg project Polder 2C's.
3. Elke oefening en/of calamiteit wordt geëvalueerd en leidt waar nodig tot geactualiseerde plannen en/of werkinstructies.		<p>Elke oefening en/of calamiteit wordt geëvalueerd en leidt waar nodig tot geactualiseerde plannen.</p> <p>Evaluaties leiden tot geactualiseerde werkinstructies m.b.t. noodmaatregelen op/aan waterkeringen.</p>		<p>Alle OTO-activiteiten voor calamiteitenorganisatie en dijkbewakingsorganisatie van WSHD in 2023 zijn of worden begin 2024 nog, geëvalueerd.</p> <p>Op 20 en 21 december 2023 is de calamiteitenorganisatie van WSHD opgeschaald naar fase 2 vanwege extreem hoogwater (code oranje) bij Hoek van Holland. Daarbij is ook beperkt de dijkbewakingsorganisatie van ingezet. Deze opschaling wordt begin 2024 geëvalueerd en zal o.m. leiden tot actualisatie van het calamiteitenbestrijdingsplan (CBP) Waterveiligheid 2023.</p> <p>In 2023 is het CBP Waterveiligheid 2022 geactualiseerd.</p> <p>In 2023 is een inrichtingsplan voor de nieuwe geprofessionaliseerde dijkbewakingsorganisatie opgesteld die in 2024-2025 geïmplementeerd zal worden. Een Inzetplan dijkbewakingsorganisatie behorende bij het CBP Waterveiligheid 2023 moet nog worden vastgesteld.</p>
Totaal oordeel		Calamiteitenzorg, de voorbereiding op calamiteitenbestrijding en het veilig en effectief kunnen (laten) uitvoeren van noodmaatregelen op/aan waterkeringen is nog niet helemaal op orde maar er kan op		Uitvoering van calamiteitenbestrijding – het veilig en effectief kunnen (laten) uitvoeren van noodmaatregelen op/aan waterkeringen – is niet op orde, maar er kan op gehandeld worden om dit te verbeteren.

Activiteit	Calamiteitszorg			
	Stand van zaken inrichting		Stand van zaken uitvoering	
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Toelichting	Score	Toelichting
		worden gehandeld om dit te verbeteren.		
Risico's				Als er bij extreme omstandigheden écht gehandeld moet worden, kan het mis gaan door gebrek aan kennis en oefening onder dat soort omstandigheden. Door samenwerking op landelijk, en ook internationaal, niveau worden ervaring uit de praktijk gedeeld om beter gereed te zijn als organisatie in geval van calamiteuze situaties, zoals overstromingen.

Activiteit	Vergunningverlening			
	Stand van zaken inrichting		Stand van zaken uitvoering	
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Toelichting	Score	Toelichting
1. Iedere activiteit van een derde of de eigen organisatie op, aan of nabij een primaire waterkering is gereguleerd via algemene Keurvoorschriften, het projectplan Waterwet ofwel door middel van een vergunning.		In de Keur geldt een algeheel verbod voor alle activiteiten. Voor veelvoorkomende activiteiten is dit door vertaald naar algemene regels en beleidsregels.		Vanaf 1 januari 2024 wordt de keur vervangen door de Waterschapsverordening (Wsvo).
2. Alle toegestane activiteiten, die melding plichtig of vergunning plichtig zijn, zijn eenduidig gedocumenteerd.		Alle activiteiten die zijn vastgelegd in beleid zijn eenduidig gedocumenteerd. Echter zijn niet alle activiteiten vastgelegd in beleid. O.a. omdat er ook 'nieuwe' activiteiten bijkomen van buitenaf.		Alle activiteiten die zijn vastgelegd in beleid zijn eenduidig gedocumenteerd.
3. Bij vergunningen zijn voorschriften gesteld om de veiligheid van de primaire waterkeringen te borgen.		Voorschriften volgen uit beleid. Deze zijn geïmplementeerd in Power Browser en zijn opgenomen in de sjablonen.		Voorschriften volgen uit beleid. Deze zijn geïmplementeerd in Power Browser en zijn opgenomen in de sjablonen.
4. Voorschriften voor werken op, aan of nabij de primaire waterkering worden op handhaafbaarheid getoetst.		In het verleden zijn de 'standaard voorschriften' getoetst op handhaafbaarheid. Indien nodig worden overige voorschriften getoetst. Complexe aanvragen worden aan de handhaver voor advies op handhaafbaarheid voorgelegd.		Indien nodig worden overige voorschriften getoetst. Complexe aanvragen worden aan de handhaver voor advies op handhaafbaarheid voorgelegd.
5. Het proces van het toestaan via de Keur of via een vergunning wordt periodiek geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.		Wordt wel regelmatig geëvalueerd, echter niet volgens een vastgestelde cyclus.		Wordt wel regelmatig geëvalueerd.
Totaal oordeel		Proces loopt goed. Evaluatie moet op vaste tijdstippen periodiek plaats vinden.		Er wordt gewerkt conform de inrichting van de processen.
Risico's		Omdat de legger niet actueel is, bestaat er een risico dat ten onrechte een vergunning gegeven of geweigerd wordt.		

Activiteit	Toezicht en handhaving			
	Stand van zaken inrichting		Stand van zaken uitvoering	
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Toelichting	Score	Toelichting
1. Toezicht wordt uitgevoerd op basis van het toezichtplan gericht op: a. gemelde en vergunde activiteiten (zowel 'tijdens de bouw' als daarna) b. 'illegale' activiteiten		Conform de instructie die daarvoor is opgesteld. En er zijn werkafspraken tussen de afdeling B en O en de afdeling VTH, onder meer over overdracht van dossiers aan Handhaving.		Eerstelijns toezicht vindt plaats door de afdeling Beheer en Onderhoud. Daar wordt beoordeeld of er handhavend opgetreden moet worden c.q. daar advies over gevraagd van de afdeling VTH.
2. De toezichthouder beschikt in de taakuitvoering over de volledige vergunning of melding		Digitale ontsluiting vergunningen en meldingen via Power Browser. Beleid etc. ontsloten via website.		Via tablet. Digitale ontsluiting vergunningen en meldingen via Power Browser. Beleid etc. ontsloten via website.
3. Bij geconstateerde overtreding van voorschriften en ingeval van illegale activiteiten wordt opgetreden conform de eigen handhavingsstrategie.		Als binnen het toezicht overtredingen niet ongedaan gemaakt kunnen worden, wordt een zaak overgedragen van de afdeling Beheer en Operatie aan de afdeling Handhaving. Voor bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijk optreden. Handhaving handelt conform de Landelijke Handhavingstrategie.		De overdracht van een zeer beperkt aantal zaken aan de afdeling Handhaving duidt op een zeer goed naleefgedrag. Ervan uitgaande dat toezicht conform instructies wordt uitgevoerd en gerapporteerd. Het proces verloopt binnen B en O nog divers.
4. Alle resultaten van toezicht en handhaving worden eenduidig gedocumenteerd.		Vindt plaats in Power Browser		Overtredingen van ondergeschikte aard worden (mits tijdig ongedaan gemaakt) voor een belangrijk deel niet gerapporteerd
5. Het proces van toezicht en handhaving wordt geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.		Jaarlijks wordt het toezicht door VTH en B en O gezamenlijk geëvalueerd.		Jaarlijkse evaluaties worden vanaf 2021 daadwerkelijk uitgevoerd.
Totaal oordeel		Proces loopt goed. Het werken volgens kaders (o.a. toezicht- en handhavingsstrategie) wordt nog aangescherpt.		Proces loopt goed. Het werken volgens kaders (o.a. toezicht- en handhavingsstrategie) wordt nog aangescherpt.
Risico's		Door onvoldoende of late afstemming dreigt willekeur in aanpak. Nadelige gevolgen van activiteiten worden mogelijk niet gesignaleerd en/of onvoldoende voorkomen of ongedaan gemaakt.		

Activiteit	Beheren dagelijkse gegevens kering			
	Stand van zaken inrichting		Stand van zaken uitvoering	
Basiseis uitvoering zorgplicht	Score	Toelichting	Score	Toelichting
1. Het beheerregister bevat de kenmerkende gegevens van de feitelijke toestand van de primaire keringen (dijken, kunstwerken, constructies).		Er wordt met DAMO gewerkt. De (kern) gegevens zijn in beeld en vindbaar. Gegevensbehoefte is in kaart gebracht in het 'Informatieplan Waterveiligheid'.		Behoeftebepaling komt terug in Informatieplan Waterveiligheid. Beheer verloopt volledig via DAMO.
2. De gegevens worden gevalideerd voordat ze in het beheerregister worden ingevoerd.		Betreft de vergunningen. Daarbij vindt inhoudelijke controle plaats.		Op vergunningen in/nabij waterkeringen vindt in het reguliere werkproces in principe altijd toezicht plaats.
3. De organisatie heeft, conform de door haar gestelde eisen voor actualiteit en volledigheid, haar gegevens bijgewerkt over de kering.		Leggers zijn niet meer actueel. Nieuwe zoneringen van versterkte waterkeringen ontbreken. Wijzigingen in de waterkeringen zijn middels het beheerregister wel zichtbaar. Echter is het hebben van een actuele legger nodig. Daarom is de herziening van de legger opgestart.		Herziening van de legger is gestart. In combinatie met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (en het daaraan gekoppelde DSO) kan uitzonderlijke gevallen de juridische basis (vanuit de omgevingswet en daaraan gekoppeld het DSO) voor het tegenhouden van ongewenste activiteiten in/nabij de waterkering ontbreken.
4. Het proces beheren dagelijkse gegevens van de primaire waterkering wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.		'Evaluatie' van het proces, het blijven nadenken bij wat we doen, is een continuproces met desgewenst directe bijstelling. Het betreft geen cyclische meting/audit op vaste momenten.		'Evaluatie' van het proces, het blijven nadenken bij wat we doen, is een continuproces met desgewenst directe bijstelling.
Totaal oordeel		Actualiteit leggers en het evalueren zijn aandachtspunten.		
Risico's		Als nieuwe zoneringen niet worden vastgesteld en het beleid voor de dimensionering van de zoneringen niet actueel is, ontbreekt de juridische basis (vanuit de omgevingswet en daaraan gekoppeld het DSO) voor het tegenhouden van		

		ongewenste activiteiten in/nabij de waterkering.		
--	--	---	--	--

Generieke activiteiten

Activiteit	8. Lange termijn en over de grenzen	
'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score	Toelichting
Visie en ambities ten aanzien van de invulling van de zorgplicht zijn vastgelegd en vastgesteld		In het nieuwe Waterbeheerprogramma (2022-2027) is het voldoen aan de (basiseisen voor de) Zorgplicht als één van de speerpunten opgenomen. Daarnaast trekken we in Unie-verband met elkaar op om een (gezamenlijke) lange termijn strategie te ontwikkelen
Activiteiten uit de zorgplicht leiden in samenhang tot een adequate invulling van de zorgplicht		Stapsgewijs worden de aandachtspunten uit de verbeteragenda opgepakt. Onder de titel 'zorgplicht centraal' en vanuit LBO2 zal er de komende jaren gewerkt worden aan de verbetering in de lijn beoordelen-versterken-zorgplicht. We zijn nauw betrokken bij de activiteiten die hiervoor op landelijk niveau worden ontplooid
De risico's vanuit aangrenzend areaal voor de eigen waterkeringen zijn onderkend		Het gaat hierbij om het risico op zettingsvloeiing als gevolg van erosie van de rivierbodem. Er zijn hierover met RWS afspraken over monitoring en analyses. Uitwisseling van gegevens en afstemming van de resultaten maakt hiervan onderdeel uit. Ondertussen is door WSHD een tool ontwikkeld om de trends in de veranderingen van de rivierbodem continu in beeld te brengen
Er zijn regelingen getroffen met beheerders van aangrenzend areaal om risico's te voorkomen dan wel te beheersen		Formele vastlegging van de afspraken in een samenwerkingsovereenkomst (zie hierboven) is gerealiseerd.
Totaal oordeel		Het thema 'zorgplicht' leeft op alle niveaus in de organisatie. Desondanks is het wel nodig om hier steeds aandacht aan te blijven geven, temeer vanwege de noodzaak om 'continu inzicht' te hebben in de staat van de waterkeringen tussen 2 beoordelingen in (12-jaars periode)
Risico's		Doordat de waterkeringen (vrijwel) nooit getest worden in extreme omstandigheden, kan de aandacht verslappen. We moeten ervoor zorgen dat de waterveiligheid, en de noodzaak om continu in control te zijn, altijd topprioriteit blijven

Activiteit	9. Kennismanagement	
'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score	Toelichting
Opleidingsbehoefte (plan) is vastgelegd		Voor enkele activiteiten (calamiteitenzorg, handhaving) is dit duidelijk vastgelegd, bijvoorbeeld in het OTO-programma bij calamiteitenzorg. Er wordt niet structureel voor

		alle activiteiten in de zorgplicht een opleidingsplan gemaakt. In het kader van de Strategische Personeels Plannen (SPP's) dient dit opgepakt te worden.
Opleidingsbehoefte wordt geëvalueerd en bijgesteld (Check en Act)		Bovenstaande betekent dus ook dat de evaluatie en bijstelling niet goed op orde zijn.
Totaal oordeel		Kennis en opleiding dient beter georganiseerd, uitgevoerd en geborgd te worden.
Risico's		Gebrek aan kennis en opleiding kan ertoe leiden dat het areaal achteruitgaat, en niet meer aan de (instandhoudings)norm voldoet. Kijkend naar de zorgplichtactiviteiten vindt er op allerlei niveaus samenwerking plaats tussen waterschappen ook andere waterschappen om zoveel als mogelijk kennis te delen om te voorkomen dat kennis ontbreekt.

Ondersteunende activiteiten

Activiteit	10. Informatiemanagementsysteem	
'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score	Toelichting
Informatiebehoefte voor de zorgplicht is vastgelegd		In het Informatieplan Waterveiligheid is de gegevensbehoefte opgenomen die nodig is om invulling te geven aan de zorgplicht vastgelegd.
Er is een informatiebeheer- of -beleidsplan voor de zorgplicht		In het Informatieplan Waterveiligheid is de gegevensbehoefte opgenomen die nodig is om invulling te geven aan de zorgplicht vastgelegd.
Informatie wordt eenduidig en eenmalig vastgelegd conform afspraken /standaarden, en zijn afgestemd voor de verschillende onderdelen van de zorgplicht		Gedeeltelijk worden gegevens centraal vastgelegd en beheerd. Proces specifieke gegevens echter nog niet. Deze zijn veelal niet voor andere processen te gebruiken. Met de implementatie van het Informatieplan Waterveiligheid zal hier verandering in komen.
Totaal oordeel		Het Informatieplan Waterveiligheid, waarin de gegevensbehoefte om invulling te geven aan de zorgplicht, moet verder geïmplementeerd worden.
Risico's		Er wordt onvoldoende gefocust op de implementatie van het Informatieplan Waterveiligheid.

Activiteit	11. Verantwoording over de resultaten	
'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score	Toelichting
De zorgplicht wordt op het niveau van de directie en dagelijks bestuur periodiek geëvalueerd		Met de Verbeteragenda zorgplicht in het verleden en het rapporteren over de voortgang zijn stappen gezet. Voorliggende rapportage is hierbij een belangrijk hulpmiddel. De uitdaging is om de informatie op de verschillende niveaus (bestuurlijk en operationeel) toe te spitsen en op elkaar aan te laten sluiten. Een belangrijk hulpmiddel om een en ander te borgen is het informatieplan Waterveiligheid. De implementatie hiervan is opgepakt, maar zal enkele jaren vergen voordat dit volledig is geïmplementeerd.
De evaluatieresultaten zijn verbonden met de P&C-cyclus (kadernota, begroting e.d.). De Plan-Do-Check-Act cirkel is ingericht		De eerste stappen zijn gezet, met het vaststellen van de Verbeteragenda zorgplicht en het rapporteren over de voortgang. De 'Act' dient nog beter ingeregeld te worden.
Er wordt integraal gerapporteerd over de veiligheidstoestand van de primaire waterkeringen		Er wordt vanaf 2019 jaarlijks gerapporteerd worden over de veiligheidstoestand de primaire waterkeringen, via voorliggende rapportage.
Totaal oordeel		De afgelopen tijd is er veel aandacht geweest voor zorgplicht. Het sluiten van de PDCA-cyclus is een belangrijk item, op meerdere niveaus. De goede weg is ingezet, maar behoeft nog verbetering.
Risico's		Onvoldoende aandacht voor evalueren (en het vastlegging hiervan) van de diverse activiteiten kan de verdere ontwikkeling en professionalisering in de zorgplicht in de weg staan.

Activiteit	12. Juridisch register waterstaatswerken	
'Eis' uit 'Kader Zorgplicht'	Score	Toelichting
Er is een vastgestelde Keur en legger		Keur en legger zijn vastgesteld en digitaal via internet ontsloten. De informatie in de legger is, vanwege dijkversterkingen e.d., niet actueel
Het proces met betrekking tot het actueel houden van legger en Keur is ingericht		Het proces is beschreven en vastgesteld. Deze is echter verouderd en dient geactualiseerd te worden.
Totaal oordeel		De legger is niet actueel
Risico's		Omdat de legger niet actueel is, bestaat er een risico dat ten onrechte een vergunning gegeven of geweigerd wordt.

Bijlage 2: Verbeteragenda Zorgplicht (Stand van Zaken per 31 december 2023)

In onderstaande tabel staan de nog niet opgeloste aandachtspunten uit de Verbeteragenda, die naar aanleiding de eerste officiële (bestuurlijke) meting van de ILT in 2018 over de inrichting en uitvoering van de zorgplicht is opgesteld.

Activiteit en toelichting	Proces	Voortgang Q4 - 2023
De ILT begrijpt dat de actualisatie van de Keur procesmatig plaatsvindt. Geen continu beheerproces. De trigger voor de actualisatie van de legger is volgens WSHD dat dit jaarlijks gebeurt. De ILT is van mening dat deze trigger klaarblijkelijk niet werkt.	Tactisch algemeen	Eerste pilot Leggerherziening is afgerond in 2023. Conclusie is dat er niet op deze wijze verder gegaan wordt. In 2024 volgt een tweede pilot met uitgangspunten die herzien zijn.
Risicoanalyse met betrekking tot het beheersen van de activiteit vergunningverlening ontbreekt.	Vergunningverlening	In 2023 is gestart met aanpassing van de beleidsregels voor vergunningverlening. Dat heeft tot nu toe 1 definitief vastgestelde beleidsregel en 1 in ontwerp vastgestelde beleidsregel opgeleverd. Maar die hebben beide geen betrekking op het medegebruik van waterkeringen. Voor 2025 is nog niet bekend welke beleidsregels worden geactualiseerd c.q. geprioriteerd.
Periodieke evaluatie op procesniveau van de werkwijze rondom de vergunningverlening (b.v. op tijdigheid, kwaliteit en efficiency).	Vergunningverlening	Er is op het moment geen actueel Plan van Aanpak. Een aantal collega's geeft aan dat het plan ingebed is in DigiDijk (Maximo) en de omlijsting daarvan. Evaluatie op de uitvoering is ingericht. Wel nog de nodige aandacht voor kwaliteit
Frequentie van evaluatie van het vergunningverleningsproces ontbreekt.	Vergunningverlening	Er is op het moment geen actueel Plan van Aanpak. Een aantal collega's geeft aan dat het plan ingebed is in DigiDijk (Maximo) en de omlijsting daarvan. Evaluatie op de uitvoering is ingericht. Wel nog de nodige aandacht voor kwaliteit
Actief bijsturen op de activiteit vergunningverlening voortvloeiend uit een evaluatie ontbreekt.	Vergunningverlening	Er is op het moment geen actueel Plan van Aanpak. Een aantal collega's geeft aan dat het plan ingebed is in DigiDijk (Maximo) en de omlijsting daarvan. Evaluatie op de uitvoering is ingericht. Wel nog de nodige aandacht voor kwaliteit
Er wordt niet periodiek op procesniveau binnen AADT geëvalueerd.	Beheren dagelijkse gegevens kring	M.b.t. de waterkeringen in de achterliggende periode heeft niet echt iets specifiek gespeeld. Ook geen evaluaties, die staan evenmin gepland.
Toezicht wordt uitgevoerd op basis van een gedateerd (concept) Plan voor Toezicht en Handhaving	Toezicht en handhaving	Er wordt nog steeds gebruik gemaakt van DigiDijk (Maximo) en de omlijsting daarvan. De rol van VTH hierin is beperkt. Zo nodig wordt VTH vanuit BO gevraagd handhavende acties richting burgers of bedrijven te ondernemen. In de praktijk gebeurt dat slechts sporadisch.
Actualisatie inventaris. Deze is nog gebaseerd op de bestrijdingsplannen 2016.	Calamiteitenzorg	In november 2023 is het Calamiteitenbestrijdingsplan Waterveiligheid 2.0 door de directie vastgesteld. Deze gaat jaarlijks geactualiseerd worden. In Maximo worden PO-schema's gebouwd om de middelen te inspecteren, maar die zijn er op het moment nog niet. Memo Noodmaterialen wordt weer opgepakt na inventarisatie (kwaliteit en kwantiteit) van de noodmaterialen. Eerste deel inventarisatie is

		<p>2023 uitgevoerd, maar er komt een vervolg. Vervolgens bepalen wat we willen/moeten behouden en wat we afstoten en ook hoe we het verdelen over het beheergebied.</p>
--	--	---